

Examenul de bacalaureat național 2019

Proba E - b)

Limba și literatura maghiară maternă

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

**Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;
Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)**

Variantă 1

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă fracțiuni de punct. Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

a. A szerelmi érzést megjelenítő vers- és beszédhelyzet

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Udvarló, vallomás vers; térbeli összetartozás, ugyanakkor távolság; vágy kifejezése, az áldozat, önfeláldozás gesztusa; a szeretett nő fényében elvesző szerelmes a beteljesült szerelem egységében oldódik fel, önfeladás, kiteljesedés; a vers szerelemfelfogásában az önazonosságát elvesztő lírai én magasabb létformába lép stb.),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. Lírai szerepek képi megformálása, viszonyok

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Romantikus képek: sötétség/árnyék – fény; egység – különbözőség; metaforizáció: éj – a beszélő/szerelmes férfi, csillag – szeretett nő; istenség – ember, föld gyermeke; udvarló, magát leértékelő, alárendelő férfiszerep, eszményített, felértékelt női szerep; dicsőítő udvarlás, női ridegség stb.),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont

c. Ellentétek

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Személyek közti: nő – férfi, istenség – ember; személyiségen belüli ellentét: a nő fénye, szépsége, de hidegsége; férfi érzelmi gazdagsága, de beteljesületlen vágy a hiány, úr képzetével társul; paradoxon: 'el nem alhatom [...] hozzá álmodom:' nem találom nyugalmat, de reménykedem, térbeli ellentét: fent – lent stb.),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont

d. Műfaji sajátosságok

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. elégikus hangnem, a rezignált passzivitással szemben dalszerű forma, könnyedség stb.),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat

5 pont

összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat 4 pont,
helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,
logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont,
töredezett gondolatmenet,
helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

a. Információk azonosítása a szövegben, a szöveg megértésére utaló példák kiemelése

(példánként 1 pont: pl. anyanyelven megszólaló értelmi és érzelmi életet él, rejtett utalásokat, titkos árnyalatokat is ki tud fejezni – *takaros, szemrevaló, aranyos* –, míg más nyelven leszállítja *szellemi igényét, csökkenti mondanivalóját*, s csak annyit mond, hogy *szép*, fejbólintással társalog stb.)

6 pont

b. Más nyelven való megszólalást negatívan minősítő szavak, kifejezések (pl. leszállítja, csökkentti, lefelé lícitál, öncsonkító kucorgás, megalkuvás, nulláig lerokkanás – szavanként 1 pont:)

5 pont

c. Tartalmi-logikai viszony megnevezése (ellentét – 2 pont), **egy-egy példa** (2 pont)

4 pont

d. Témához való igazodás

5 pont

Az érvelő szöveg követelményeihez való igazodás

5 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás

5 pont

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

a. a választott mű műfaji sajátosságai

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága

5 pont

(pl. *Margit-legenda*: középkori legenda; keresztény világszemlélet; Margit szentsége, példamutató cselekedetei, csodatettei; szubjektív elbeszélő, középkori misztikum, látomásos, szimbolikus képalkotás, motívumok;

Zrínyi: barokk eposz: rendkívüli, példamutató hős, közösség érdeke, küzdés; eposzi kellékek, csodás elemek, keresztény és görög mitológiai elemek; Zrínyi Miklós, a hős bemutatása, példamutatás, személyesség; téma: Szigetvár 1566-os ostroma; célratörő, szigorú kompozíció, mellékepeződök a kompozícióban: a szerelmi szálak példázatértéke, alapkoncepció, paradox tétel, bizonyítási – keresztény szemlélet, szerkezetbeli, jellemzésbeli – eljárások; történelmi hitelesség, valószínűség elve – fikció, váratlan fordulatok;

Arany: romantikus történelmi ballada: epikus elemek: elbeszélői szólam, Drégely várának 1552-es ostroma, magyar – török harc, jelen számára példa; visszatekintő nézőpont, idősíkok: jelen, múlt, párhuzamos szerkesztésmód, többszólamúság, drámai elemek: párbeszéd, kihagyás, sűrítettség, fokozás, ellentétezés, konfliktushelyzet, katarzis; lírai elemek: három térbeli pont jelképesége, költői eszközök, szenvedély, túlzás stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. az elvek, értékek melletti kitartás megjelenítése

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Margit-legenda*: Margit kitartása, szembenállása szüleivel, környezetével, az anyagi világ csábításaival; őt igazoló csodás tettek, elemek; a keresztény ember erkölcsi, a közösségi élettel kapcsolatos értékei; az anyagi értékek mellőzése, imitatio Christi; önfeláldozás, nemzetféltes, alázat, szenvedés vállalása, hit;

Zrínyi: Zrínyi Miklós ismeri és vállalja sorsát, kiválasztott szerep; nem alkuszik, nem inog meg; Istenével kapcsolatban lévő, szándékát értő keresztény ember és hazáját védő vitéz pozitív értékei, athleta Christi: önfeláldozás, hazaszeretet, közösségi érdekek, alázat, tisztelet, bátorság; az isteni szándékot félreértő, istenét megtagadó, seregében nem bízó, elveit feladó török vezér negatív értékei és következményei: elbizakodottság, felelőtlenség, egyéni érdekek; a török és magyar sereg értékei közti hasonlóságok és különbségek;

Arany: az apródok Szondi példáját követve helytállnak, szembenállnak, nem befolyásolhatóak; a költői hivatás példázatai; a tragikus bukás utáni túlélés erkölcsi, magatartásbeli értékei, jelképesesség; hatalomelv és szeretetelv, alkalmazkodás és belső szabadság, függetlenség megőrzése stb.),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

c. a jellemábrázolás eljárásai

5 pont

Értvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont,

(pl. *Margit-legenda*: kiválasztottság motívuma, élettörténetének mozzanatai szentségének bizonyítékai; ellentétezés: hite, belső értékei, nemessége – környezete gondolkodásmódja; eszményítés, túlzás, naturalisztikus leírás, elbeszélői, szubjektív felkiáltások;

Zrínyi: barokk hős, kiválasztott szerep, athleta Christi; példamutatás, eszményítés, túlzás, fokozás: ember – vitéz – mitikus hős; ellentétezés: magyar – török sereg között, vezérek között: Szulimán személyisége hanyatlik, Zrínyié kiteljesedik, autonóm lény; eposzi hasonlat, állandó jelző;

Arany: térbeli kiemelés, erkölcsi fölényhelyzet, példaérték: a ballada hősei – cím szerint is – a várkapitány apródjai; meg-nem-alkuvás, hűség példái; ellentétezés: apródok – török követ magatartása; Szondi György, az apródok énekében megidézett, a török követ által is elismert hős jellemzői; romantikus túlzás, felnagyítás eszközei stb.),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. ellentétek a választott műben

5 pont

Értvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága 5 pont

(pl. *Margit-legenda*: szereplők magatartása között: Margit hite, ezt bizonyító tettei – társai formális vallásossága, értékszemléletbeli: anyagi és erkölcsi, szellemi értékek, társadalmi különbségek: a királyleánynak kijáró presztízis, gazdagság – elutasítása, szegénység vállalása;

Zrínyi: térbeli ellentétek: transzcendens, evilági; szereplők közötti: magyar és török vezér és sereg közötti erkölcsi, magatartásbeli ellentétek; a női szereplők közötti ellentétek; változások: Szulimán és serege pozitív értékei, a negatívak felerősödése; paradox tétel a barokk epikában, harci jelenetek és szerelmi szálak;

Arany: térbeli ellentétek: hegy – völgy, szimbolikus jelentései; időbeli: jelen – múlt; az ellentétek szerkezetmeghatározó szerepe; szereplők közti magatartásbeli: indulat – nyugalom, értékkonfliktusok, párbeszédképtelenség stb.),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat

5 pont

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása 5 pont,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása *4 pont*,
helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat *3 pont*,
helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat *2 pont*,
töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, *kísérlet a válaszadásra 1 pont*.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.